

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z powództwa D. K.
przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Aresztu Śledczego w G..
Dyrektorowi Aresztu Śledczego w T. , Dyrektorowi Aresztu Śledczego w Z.,
Dyrektorowi Zakładu Karnego w Z., Dyrektorowi
Zakładu Karnego w C., Dyrektorowi Zakładu Karnego
w S. i Dyrektorowi Aresztu Śledczego w O.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 stycznia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 23 stycznia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240 (dwieście czterdzieści 00/100) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) adwokatowi J.D. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt 00/100) złotych, powiększoną o kwotę podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący D. K. powołał się na istotne zagadnienia prawne dotyczące konsekwencji prawnych zorganizowania systemu aresztów śledczych i zakładów karnych w sposób, który nie pozwala na zatrudnienie skazanego zobowiązanego do świadczeń alimentacyjnych i mającego szczególnie trudną sytuację materialną, w kontekście art. 72 § 4 w związku z art. 87a § 1 i art. 122 § 2 k.k.w.

Powołanie się w skardze kasacyjnej na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on istotne znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólnejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen i możliwych wariantów interpretacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., i z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne nie odpowiadały wskazanym wymaganiom przede wszystkim dlatego, że odrywały się od okoliczności sprawy, w której złożono skargę kasacyjną. Jak wynikało z ustaleń Sądów meriti, w latach 2009-2017 skarżący przebywał w kilku aresztach i zakładach karnych. W większości tych miejsc nie składał próśb o zatrudnienie. Prośba złożona w Areszcie Śledczym w G. została rozpatrzona negatywnie ze względu na treść opinii penitencjarnej. Podobna sytuacja miała miejsce w Zakładzie Karnym w Z. ze względu na negatywną postawę i zachowanie powoda w społeczności więziennej. Ponadto, podczas pobytu w Areszcie Śledczym w G. powód został dyscyplinarnie wycofany z kursu zawodowego ze względu na sposób zachowania się wobec przełożonego.

Ustalenia te miały dla Sądu Najwyższego wiążący charakter (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) i nie wynikało z nich, by niemożność uzyskania zatrudnienia, jak wywodzi skarżący w skardze kasacyjnej, wynikała z przyczyn obiektywnych. Co więcej, przed Sądami meriti powód twierdził, że w jego miejsce były zatrudniane inne osoby. W sprawie nie wykazano natomiast, by niemożność wykonywania pracy przez skarżącego była następstwem określonego, wadliwego sposobu zorganizowania systemu aresztów śledczych i zakładów karnych. Do odmiennej oceny tej kwestii nie mogła skłaniać jednostkowa sytuacja, w której - jak wynikało z ustaleń faktycznych - powodem niezatrudnienia skarżącego był istotnie brak wolnych miejsc pracy właściwych dla kwalifikacji i umiejętności powoda. Niemożność zapewnienia zatrudnienia odpowiadającego kwalifikacjom powoda w tym jednym miejscu, nie może świadczyć o istnieniu wadliwości o charakterze systemowym, na które powoływano się w zagadnieniach prawnych.

Niezależnie od tego należało zwrócić uwagę, że w motywach wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, akcentując treść art. 87a § 1 k.k.w., nie dostrzeżono w należyтым stopniu, że zasadnicze znaczenie z punktu widzenia zatrudniania osób skazanych ma art. 121 § 1 k.k.w., który nieprzypadkowo stanowi o zapewnieniu skazanym świadczenia pracy „w miarę możliwości”. Na okoliczność, że z przepisu tego, mającego odmienne brzmienie niż art. 48 pkt 3 dawnej ustawy z dnia 19 kwietnia 1969 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. nr 13, poz. 98 ze zm.; obecnie uchylona), nie wynika roszczenie o zatrudnienie, wskazuje się również w literaturze przedmiotu (por. też pkt 26.2 i 26.6

Rekomendacji Rec (2006)2 Komitetu Ministrów Rady Europy w sprawie Europejskich Reguł Więziennych). W skardze nie przywołano zarazem żadnych innych przepisów prawa krajowego lub norm albo standardów prawa międzynarodowego, względnie poglądów piśmiennictwa albo orzecznictwa, które dawałyby podstawę do odmiennej oceny tego stanu rzeczy, a w konsekwencji mogłyby rzutować na ewentualną bezprawność zachowania pozwanego.

W tych okolicznościach nie można było przyjąć, że skarżący wykazał twierdzoną przyczynę kasacyjną.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 98, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.